

Олохтоох матырыйаалга олобуран оноһуллубут задачалар

1. Улуу Сыһыы алааһыгар танара дьиэтэ 1879 сыллаахха тутуллубут, 1925 сыллаахха сабыллыбыт. Хас сыл үлэлээбитий?
2. Улуу Сыһыыга турар танара дьиэтин устата 18м, туората 9м. Танара дьиэтин изнин бул.
3. 1963 с. Улуу Сыһыыга сылгы иитэр база баар эбит. Улахан сылгыта 460, убаата 240. Сылгы уопсай ахсаана төһөнүй?
4. Танара дьиэтин часовнятыгар турбут саамай улахан куолакал (ийэ куолакал) 33 буут ыйааһыннаах эбит. Ол хас килограммый?
5. 1960 сыллаахха Одуну отделениетыгар 1500 сүөһү, 700 сылгыны иитэн турбуттар. Сүөһү ахсаана сылгытааһар хаһынан элбэһий?
6. Танара дьиэтигэр 16 куолакаллааһа үһү. Онтон биир саамай улаханнара (ийэ куолакал). Хас кыра куолакал баарай?
7. Маһарастан Эчэгэй 2,5 км. Бу хас метр буоларый?
8. Биир бугулга 25 киилэ от киирэр. Хас бугул биир тонна буоларый?
9. Биир ынах 300 киилэни үктүүр. 5 ынах холбоон төһө киилэ буолуой?
10. Улуу Сыһыыга 700 сылгыны, онтон Одунуга оннооһор 100-нэн элбэх табаны ииппиттэр. Барыта хас таба уонна сылгы баар эбитий?
11. 1891 с. биэрэпис көрдөрөрүүтүн туһанан сөптөөх эппиэти бул.

	Атамай	Одуну
Эр киһи	981	706
Дьахтар	985	667

- 1) Саамай элбэх киһилээх Одуну нэһилиэгэ
- 2) Одуну нэһилиэгэр эр киһитэ Атамайдааһар 206-нан аһыйах
- 3) Атамайга Одунунтааһар 318-нан элбэх дьахтар ололорбут
- 4) Одунуга дьахтар эр киһитээһэр 159-нан элбэх
12. Оһолор походтуу «Таас үрэххэ» барбыттар. Маһарастан Чаакыйаһа дылы 13 км 200м. Онтон Чаакыйаттан Таас Хороон 1 км 800 м. Оһолор Маһарастан трассанан 11 км. массынанан айаннаабыттар. Онтон салгыы сатыы барбыттар. Хас км. сатыы барбыттарый?
13. «Кыртас кумаһа» тукулаан Маһарастан 25 км ыраах сытар. Таблицаны туһанан суоттаа:

Маһарас-Чириийэ сайылык	Чириийэ-Туран үрэһэ	Туран үрэһэ-Туран өтөһө	Туран өтөһө – От отуулаах	От отуулаах-Тэнкэ өтөһө	Тэнкэ өтөһө-Тэнкэ үрэһэ	Тэнкэ үрэһэ Тукулаан «Кыртас кумаһа»
12 км 700м	2 км	1 км	3 км	5 км	20м	1 км 500м

- 1) Маһарастан Чириийэһэ дылы массынанан бараллар. Онтон сатыы Кыртас кумаһар сатыы тийэллэр. Хас км массынанан уонна сатыы айанныылларый?
- 2) Километрынан бэриллибит мээрэйдэри метргэ таһаар.
- 3) Сатыы киһи 5 км хаамтаһына сынньаныхтаах. Чириийэһэтин Кыртас кумаһар дылы сатыы айанныыр киһи ханнык сиргэ тийэн сынньаныан сөбүй?
- 4) Туран өтөһүттэн Тэнкэ өтөһөр дылы төһө ырааһый?
24. Покровской куоракка 1917 сыллаахха 100 киһи ололорбута биллэр. Онтон 93 сылынан 10 000 кыһэһэ диэри куорат олохтоохтоохторо эбиллибиттэр. Хас сыллаахха 10 000 кыһи буолбутуй?
25. Собо уһуна 45 см, онтон мунду уһуна 15 см. Собо хас см мундутааһар уһунуй?